

Sommeren, der må ændre alt

Siden maj har Jorden været hjemsøgt af ekstrem hede, oversvømmelser og naturbrande. Det er klimasystemets advarsel om, at vi står i en nødsituation, der kræver akut national og international handling

Badende spiller bold i vandet ved byen Gennadi på Rhodos i Grækenland i slutningen af juli. En del turister valgte i sommeren at blive evakueret og tage hjem fra øen i utide på grund af de mange naturbrande. Petros Giannakouris/AP/Ritzau Scanpix

Information 10. august 2023, af Jørgen Steen Nielsen

Det regner. Hverdagen er tilbage med et blygråt skydække, der dæmper temperamenterne. Langsomt glider vi ind i kendte rutiner og skemalagte forpligtelser, lader os indfange af mediernes fælles dagsordener. Klarer Ellemann mon at vende tilbage, og klarer Løkke at ride koranstormen af? Klarer Trump at slippe gennem spidsroden af retssager, og kan Mark Zuckerberg virkelig tæve Elon Musk?

Hverdagen og verden ligner på mange måder sig selv. Hjulene snurrer på ny, og vi må videre med stort og småt.

Og så alligevel slet ikke. I perioden fra maj til juli blev planeten hjemsøgt af vejr- og klimamæssige ekstremer, vi aldrig har set før, og som illustrerer, at globale balancer er slået i stykker og nu truer med at sende os på en irreversibel, kaotisk nedtur mod civilisatoriske sammenbrud. Fra nord til syd og fra vest til øst er vi blevet ramt af [dødbringende historiske rekorder](#). I det sydlige Europa og det nordlige Afrika over 45 graders varme, i USA, Kina og Iran 50 grader eller mere.

Globalt blev juli den varmeste måned i målingernes historie og måske den varmeste på kloden i 120.000 år. [Verdenshavet nåede i samme måned](#) en gennemsnitlig overfladetemperatur højere end nogensinde tidligere målt – særlig markant i Nordatlanten og helt ekstremt i havet ud for Florida med over 38 grader.

Mod syd, [omkring Antarktis](#), har isdækket i havet i hele perioden været rekordlavt. [Forskere taler om](#) »dramatiske ændringer i hidtil uset tempo, understreget af gentagne, ekstreme hændelser«.

Naturen brænder

Ukontrollable naturbrande har hærget Grækenland, Algeriet, [Sibirien](#) og Canada – i Canada er et areal tre gange så stort som Danmarks afbrændt med konsekvenser for luftkvaliteten i både USA og Europa og med [en CO2-udledning mere end dobbelt så stor](#) som i det hidtidige rekordår for canadiske skovbrande.

Nu, i begyndelsen af august, er hedeølger i Europa erstattet af hedeølger i Sydamerika, hvor det ifølge kalenderen bør være vinter. Og tørke er erstattet af ekstrem nedbør med ledsagende oversvømmelser, der i Slovenien, [Kina](#) og andre steder med knusende kraft har revet alt med sig og kostet liv og enorme ødelæggelser. Alt tyder på, at de menneskeskabte klimaændringer i år vil kræve mindst lige så mange menneskeliv kloden over som sidste år – [alene i Europa over 60.000 dødsfald](#).

Gennem hele sommeren har man fra fagfolk kunnet høre og formentlig selv kunnet mærke frygten for, at situationen er ved at løbe ud af kontrol. 82-årige James Hansen, den erfarne klimaforsker fra NASA, der i 35 år har forsøgt at råbe verden og dens ledere op, [sagde i sidste måned til The Guardian](#):

»Vi bevæger os med åbne øjne ind i en ny virkelighed – vi vidste, den ville komme ... Vi er nogle forbandede fjolser.«

Den tidligere formand for FN's klimapanel og for FN's Biodiversitetspanel, professor sir Robert Watson, [erkendte forleden i BBC](#), at han ikke tror, Parisaftalens 1,5-gradersmål kan sikres.

»Jeg er faktisk meget pessimistisk omkring muligheden for at sikre to grader, men hvis vi tillader målet at blive løsere og løsere, højere og højere, så vil regeringer gøre endnu mindre i fremtiden,« advarede han.

Det koger

Og FN's klimaengagerede generalsekretær, António Guterres, der snart må have opbrugt sit vokabularium af advarsler, [sagde i juli](#): »*The era of global warming has ended; the era of global boiling has arrived.*«

Vi ved det godt, vi kan både se det og mærke det, men vi vil nødig vide af det. Vi kan ikke rumme mere viden, ikke kapere flere advarsler, for vi er kommet så langt ud, at det er svært at se, hvad vi kan stille op, inden det er for sent. Vi vakler usikkert mellem falsk optimisme og destruktivt sortsyn.

En erfaren klimaaktivist og flittig læser af Information skriver i en mail: »Selv jeg trættes af at blive orienteret om vores undergang uden at kunne gøre noget ved det.«

Faren er, at sensommerens gråvej og hverdagens trivialiteter distraherer den nyvakte krisebevidsthed, lægger sig som en dyne over vore indsigter og nok engang formår at få os til at fortrænge dybden af den udfordring, vi står med.

Alt, hvad den enkelte gør for klimaet og miljøet, er godt, alt, hvad virksomheder gør for at stille om til bæredygtighed, er godt, ethvert grønt tiltag vedtaget af regering og folketing er godt. Enhver handling, der ikke peger i den forkerte retning, er velkommen. Men i dag er det åbenlyst, at det, vi hidtil har præsteret som samfund, er alt, alt for lidt. Og at de politiske beslutningstagere – nationalt som internationalt – fortsat agerer, som om det blot handler om at [justere på teknologien](#) inden for de rammer, som konkurrenceevne, vækstkrav, politisk rivalisering og positionering tillader.

En eksistentiel krise

I et langsigtet perspektiv overgår truslen fra den menneskeskabte opvarmning både coronapandemien og Ukrainekrigen i alvor. Den trussel, vi har fået illustreret i sommer, er hverken midlertidig eller regional, den er eksistentiel og global. Vi står i en planetær nødsituation, der kalder på kriseberedskab, nødværgeforanstaltninger, beslutsomhed og mod i en grad, der overgår, hvad der – nationalt som internationalt – vitterlig er blevet præsteret under pandemien og krigen.

Inden sommer bliver efterår, må statsministeren kalde Folketinget sammen til krisemøde, det spanske EU-formandskab må indkalde EU-Rådet, og António Guterres må samle FN til hastemøde. G20-lederne, der i næste måned træder sammen til topmøde i Indien, må forlade den frugtesløse positionering og polarisering, der på klimaområdet har [præget G20-gruppens forberedende møder](#).

Det handler om hurtigt stop for sorte subsidier, og det handler om nødplaner for forceret afvikling af fossil energiproduktion, for udfasning af benzin- og dieslbiler, for omlægning af transportinfrastrukturen, landbruget og fødevarereproduktionen. Og det handler om et politisk lederskab, der tør italesætte, at også adfærd og forbrugsnormer må ændres, og som tør yde modstand til dem, der – for at beskytte egne privilegier eller ideologiske kæpheste – forsøger at [markedsføre en ny, ufunderet, klimaskepsis](#).

Det er utilgiveligt, hvis sommeren 2023 blot bliver endnu en sommer, hvor de politisk ansvarlige holder ferie, mens kloden brænder.

Læs også

[Sådan rammer klimaforandringerne verden over – alle tiders varmerecord, og Skandinavien drukner](#)